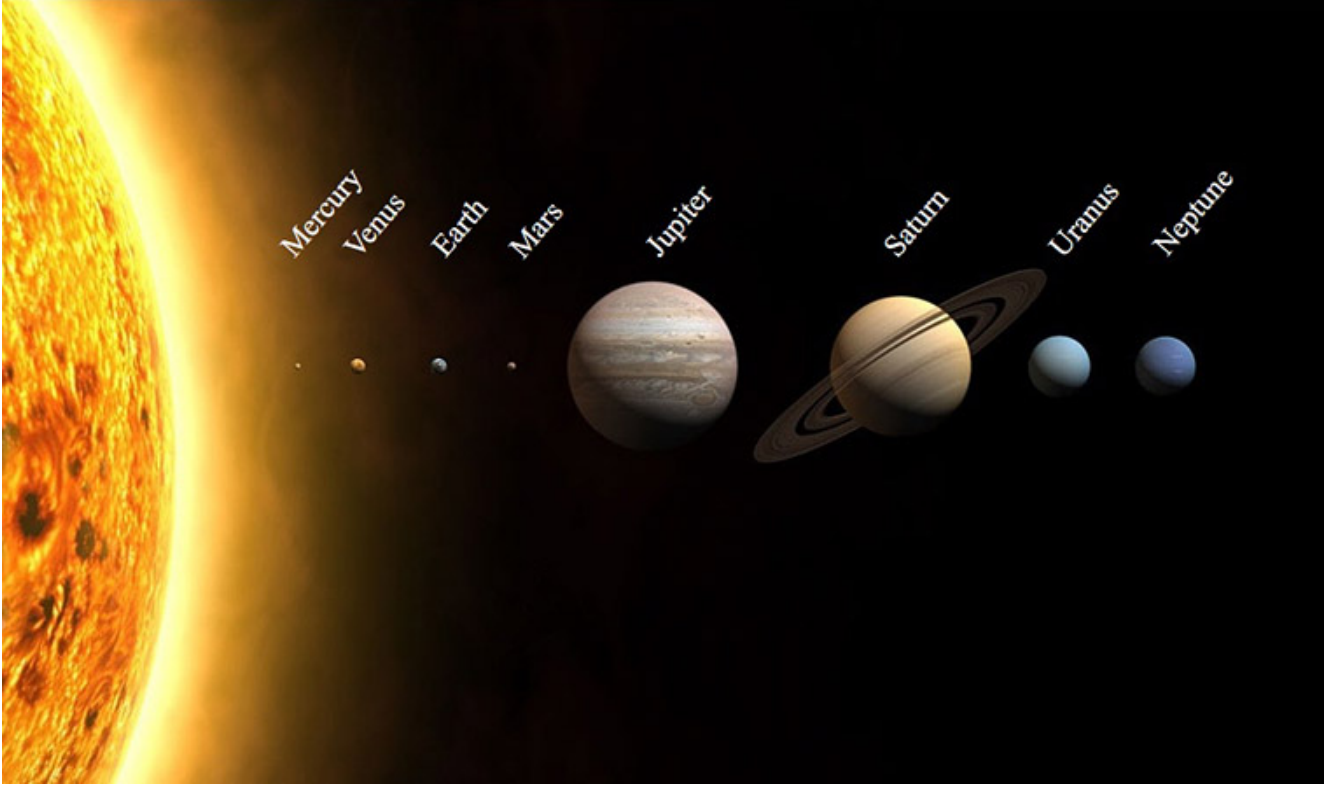

Mutluluğun Sırrı Haddini Bilmekte Saklı!

İnsanlar, hayatlarının her aşamasında yazılı ve sözlü sözleşmeler içinde bulunur ve faaliyetlerini bu sözleşmelerin çizdiği sınırlar kapsamında sürdürürler. Hukuk, ahlak, aile, iş, inanç, ticaret, eğitim ve kültürel faaliyetlerin tamamı bu sözleşmelerin birleşim ve kesişim kümeleridir. Sınırlarımızı ve imkanlarımızı bu karmaşık ilişkiler ağı belirler. Haddimizi bilmek, bu kompleks yapı içinde benliğimizin farkında olmak ve muhafaza edebilmek demektir.

Haddini bilmekle ilgili çok şeyler söylenebilir! Ancak sözlerin en güzeli olan Kur'an-ı Kerim'le başlamak en doğru yol olsa gerek.

Haddini bilmenin; kibirden arınmayı, kulluğun ve kulluğa ilişkin acizliğin farkında olmayı, samimi ve sahici davranmayı gerektirdiğini *"Rabbimize alçak gönüllüce ve için için dua edin. Çünkü O, haddi aşanları sevmez."* A'raf/55 ayetinden anlıyoruz. İsyan ve itiraz etmek, gösteriş ve kibirle kabarmak, had ve hudut bırakmadığı gibi, rahmet ve nimetin yerine gazap ve afetleri çağırmaya neden oluyor.

Haddini bilmek, nasip olanla iktifa edebilmeyi, yani kanaat etmeyi de gerektirir. Kraldan daha fazla kralcı davranarak, verilen nimetleri kullanma hakkının kaldırılması da tevazu veya takva örtüsüne sarılmış hadsizlik gibi işlem görür. Nitekim, *"Ey iman edenler! Allah'ın size helal kıldığı iyi ve temiz nimetleri (kendinize) haram etmeyin ve (Allah'ın koyduğu) sınırları aşmayın. Çünkü Allah haddi aşanları sevmez."* Maide/87 ayetinde açıkça uyarıldığımız görülüyor. Benzer şekilde, ibadetlerinde nefislerini aşırı derecede zorlamaya niyetlenen bazı sahabeleri Peygamber aleyhisselamın uyardığını ve bu durumdan men ettiğini de biliyoruz.

Allah'a karşı kulluğumuz için, haddimizi bilip bilmediğimizin sınanması da temel ölçülerden birisidir. Rabbimiz bu konuya örnek olarak: *"Ey Muhammed! Onlara, deniz kıyısında bulunan kent halkının durumunu sor. Hani onlar Cumartesi (yasağı) konusunda haddi aşıyorlardı. Zira tatil yaptıkları Cumartesi günü balıklar onlara akın akın geliyor, tatil yapmadıkları (diğer) günlerde ise gelmiyorlardı."*

İşte onları yoldan çıkmaları sebebiyle böyle imtihan ediyorduk.” A’raf/163 ayetinde bariz örnek ve açıklamada bulunmuştur. Yine aynı konuyla ilgili imtihan sırrını, “Ey iman edenler! Andolsun, Allah sizleri, ellerinizin ve mızraklarınızın erişebileceği av(lar) ile elbette deneyecek ki, görmediği halde kendisinden korkanı ayırıp meydana çıkarınsın. Kim bundan (bu açıklamadan) sonra haddini tecavüz ederse ona elem dolu bir azap vardır.” Maide/94 ayetinde daha ayrıntılı anlatarak, hadlerimizi bilmemiz konusundaki hassasiyetini defaatle belirtmiştir.

Benzer bir imtihan sırrını necis hayvan olan domuz konusunda da görüyoruz. “Allah size ancak ölüyü (leşi), kanı, domuz etini ve Allah’tan başkası adına kesileni haram kıldı” Bakara/173 ayetinde açıkça haram kılınan domuz hayvanına baktığımızda, olağanüstü hızlı büyüyerek 4 ayda 130 kiloyu geçebilmesi, bir batında 12-13 yavru verebilmesi, 1 yılda 3 kez doğum yapabilmesi, cam dışında her türlü çer çöp atıklarını ve leşleri yiyebilmesi gibi özelliklerinden dolayı, oldukça karlı ve ekonomik bir yatırım alanına dönüştüğünü biliyoruz. Günümüz şartlarında bir domuzdan 185 çeşit ürün çıkabiliyor. Avrupa, Çin ve Amerika’nın temel hayvansal gıda kaynağı bu nedenlerle domuzlar olmuştur. Domuzların bu avantajlarına karşı, sağlıksız ve zararlı yönleri ise kapitalist sistem içinde görmezden gelinmektedir.

Allah’u Teala, tıpkı Yahudilerin Cumartesi imtihanında kıyıları balıkla doldurarak hadlerini test ettiği gibi, domuzları da karlı ve kolay bir üretim aracı kılarak, bütün insanları imtihan etmektedir. Yahudiler bu konuda nispeten sıkı durmaya devam etmektedir. Hristiyanlar ise Pavlus’un “*çarşıda satılan her şey yenebilir*” sözüne dayanarak onlara da haram olan domuzu helal saymıştır. Müslümanlar bile bile açıktan yemese de gavurların ürettiği katkı maddeleri ve diğer ürünler üzerinden domuz işgaline uğratılmış durumdadır. Helal, temiz ve sağlıklı olan koyun ve siğir cinsi hayvanların doğum sayıları daha az, süreleri daha uzun ve beslenmeleri daha özenli olmak zorundadır. Kolayına kaçmamak, kimse görmese bile Allah’ın koyduğu sınırlara saygılı davranmak da haddini bilmenin gereğidir.

Haddini bilmek dinde olduğu gibi sosyal hayatta da mutluluğun ve kurtuluşun kaynağıdır. Haddini bilen evlatlar, eşler, ebeveynler, komşular, akrabalar, çalışanlar, işçiler, patronlar, tüccarlar, siyasiler, memurlar, hülasa bütün toplum kesimleri huzurun ve mutluluğun mimarlarıdır. Haddini bilen kişiler kolay iletişim kurabilir, sorunlarını konuşarak çözebilir, yaptıklarının sonuçlarıyla çirkefleşmeden yüzleşebilir ve sorumluluklarına razı olarak görev alabilirler.

Haddini bilen insanlar hukuklarını da özgüvenle savunabilir ve kendilerini gerçekleştirmenin huzurunu da tadabilirler. Çünkü had bilmek, mevcut durumun farkındalığı demektir. Bazen başkalarına karşı kendi sınırında durmayı gerektirdiği gibi, haksız uygulama ve ihlallere uğradığında ise sınırlarını savunmayı da gerektirir. Bunları özgürce yapabilenler mutlu ve huzurlu olabilirler. Aynı durum milletler arası ilişkiler için de geçerlidir. Haddini bilmeyen, saldırgan ve yağmacı devletler görüntüde emellerine kavuşmuş olsa bile huzur ve mutluluk adına çok şeyleri kalmadığını veya sürekli olamadığını, sürekli bir gerginlik ve korku pençesinde yaşadığını biliyoruz. Bu duruma örnek olarak işgalci İsrail devletini gösterebiliriz.

Dünya ve ahirette mutluluğun temel sırlarından birisi haddini bilmektir. Yerimizin ne olduğunu şu yukarıdaki güneş sistemi resmine bakarak bilmemiz lazım. Kibirle yürüdüğümüz, kendimizi bir şey sandığımız dünyanın dahi, kainatta işgal ettiği yeri görebilsek, kendimize gelerek haddimizi bilmememiz aklın ve irfanın neticesidir. Yüce Allah, bizleri haddini bilen ve koruyan Salih ve Saliha kulları arasında yaşatsın ve öylece haşretsın. Amin!

Görsel Kaynağı: <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=45708230>

40 Yaşın Getirdikleri ve Hissettirdikleri Üzerine

“Bin sene de okusam, ne biliyorsun diye sorsalar bana “haddimi bilirim” derim.” diyen Mevlana’yı, en iyi 40 yaşına girmiş olanların anlayacağına inanıyorum. 73 model bir insan olarak en çok buna benzer duygular yaşadığımı söyleyebilirim. Gerçekten de her şey bir yana; insan en çok ne yapıp ne yapamayacağına, cürmünün etki alanına, bünyesinin direnme gücüne ve kul olarak acziyetinin idrakine en iyi 40 yaşlarında varıyor.

40 yaş sendromu denebilecek bir tükenmişlik veya yorgunluk duygularını ifade anlamında söylemiyorum. Aksine, aşırı makyajlanmış bir yüz gibi abartılı özgüven duyguları katan gençlik, toyluk, hayatta ve evlilikte acemilik gibi ortalama değerleri etkileyen uçlardan arınmış gerçek yüzün ortaya çıkması, sınırları ve etkisi kanıtlanmış bilinçli bir güç ve reel karizmadan bahsediyorum. 40 yaşına girmiş ortalama her insan, artık yaptıkları veya yapmadıkları ile neleri kazanıp neleri kaybedeceğine vakıf bir donanımına sahip demektir. Gençlik yıllarında belirsizliklerin getirdiği heyecanlar, umutlar ve beklentiler uğruna girilen maceraperest davranışların yerini daha planlı, düşünülmüş, sonuçları hesaplanmış tavırlar alır. Çünkü artık alınan riskler daha değerlidir, hayatın kısalığı, sağlığın değeri, ailenin önemi, bağlı insanların sorumluluğu vb. birçok değişkene dikkat etmek kaçınılmaz bir gereklilik olmuştur. 5 deneyip 1’i umut etmek yerine, en azından 3’te 2 gibi yüksek skor olasılığı olmadıkça kaçınmak gibi tavırlar gelişir.

Dengeli bir dönemi ifade eder 40’lı yaşlar. Gençlik zamanında daha çok çıkar ve kişisel

heyecanların çevrelediği dünyevi hedefler, istekler ve ümitler yoğunlaşırken; uhrevi görevler, toplumsal görevler biraz ihmal edilir. Olgunluk dönemlerinde, dünyanın gerekliliği bilinir ama uhrevi görevlerin önemi ve kaçınılmaz hesaplaşmanın yakınlaşması hissedilir. Artık alınan kararlarda vicdanın rolü daha baskındır. Dini görevler, kul hakları, toplumsal görevler, ailevi sorumluluklar kişileri hem koruyan hem de aşırılıklardan sınırlandıran güçlü kalkanlar haline gelir. Pozitif anlamdaki toplumsal baskılarda bu gelişmelere destek verir.

Genç ebeveynlerin çocukları ile ilgili kaygıları daha çok sağlıklı büyümeleri, ihtiyaçlarının giderilmesi, iyi okullarla hayata hazırlanmaları şeklinde oluşurken; olgunluk dönemlerinde iyi ve erdemli insanlar olmaları, dini ve ahlaki değerlerinin olgunlaşması, doğru eğitimleri almaları ve zamanı gelince de doğru kişilerle evlilik yapıp hayata katılmaları gibi gelişim gösterir. Kendilerinin de bir zamanlar genç olduğunu unutan ebeveynler bütün iyi niyetlerine rağmen; anlayışsız, aşırı idealist ve katı tutumları ile çocuklarının uzaklaşmalarına neden olabilir. Kişiler olgunlaşmıştır ama etraflarındakilerin de aynı dengeli davranışları göstermelerini beklemek gibi bir hataya düşebilir. Daha bilinçli ve empati yeteneği gelişmiş olgun ebeveynler ise karanlık ve fırtınalı havalarda gemileri emniyetli yerlere yönlendiren deniz fenerleri gibi değerli ve etkili olurlar.

Diğerkâmlığın zirve dönemleridir. Yaşanan olaylar, tanınan kişiler, gezilen yerler, alınan eğitimlerin hepsi bir renk ve tat öznesi olarak kişinin dağarcığına yerleşir. İyi ve etkili olanlar ile kötü ve acılı olanlar daha kalıcı olurlar. İyiyi tanımak, kötüden kaçınmak için aşı görevi yaparlar. Aşılı kişiler hastalığı bildiği için diğerlerine ve özellikle ailesine karşı hep uyarıcı, öğretici, yönlendirici rol üstlenir. Bir anne babayı en çok üzen şey, kendi yaptığı hataları evlatlarının da yaptığını görmek olsa gerek. Bu yüzdendir acıyla burulmaları, çocuklarına yalvarırcasına nasihat etmeleri.

İş hayatında ise yüksek gelirlerden ziyade, güvenli ve kurumsal yönü güçlü işyerlerinde çalışmak tercih edilir bu dönemde. Kurumsallaşan sabit aile giderleri riskli hareketlerden kaçınmayı gerektirir. Mobinge de maruz kalsa sabretmek ve idare etmek esastır. Vazgeçilmez derecede kilit görevleri icra ederek dokunulmazlık sağlamak, rekabet ihtimali bulunan kişilere karşı önlem almak ve bilgiyi korumak gibi savunmacı tavırlar bile gelişebilir. Bu savunmacı tavırlar ve endişeler bazen kişileri körleştirdiği için demode olduğunu, ekipten ayrıştığını, örgütü tıkadığını bile fark edemeyebilir. Bu noktada yapılacak işten çıkarmalar veya görev değişiklikleri maalesef kişiler üzerinde çok yıkıcı sonuçlar doğurabilir.

Bir erkek olarak kadınlar hakkında ahkâm kesiyor gibi olmak istemem ama onların da durulduklarını ve özellikle en güçlü yönleri olan duygu dünyalarının dengelendiğini söyleyebilirim. 40 yaş kadını artık eşine ve hayata karşı bir şeyleri ispat etme mücadelesini tamamlamış, anneliğin zirvelerinde gezen, kocasını bilen ve ustaca yönetebilecek kadar tanıyan toplumun gizli/açık liderlerindendir. Bir çatışma varsa o istediği için başlamıştır, sükûnet ve huzurun da mimarı odur.

Velhasıl 40'lı yaşlar; yüksek hızda araç sürerken etrafı ve manzarayı kaçırıp sürücüler yerine, dengeli ve güvenli bir hızı tercih edip aracını, beraber seyahat ettiklerini ve yol aldığı çevreyi fark edip etkileşime giren sürücüler gibi olunan dönemlerdir diye düşünüyorum. Yaşamın bir gereği olarak ta paylaşma ihtiyacı duyduğumdan olsa gerek bu makaleyi yazmak kısmet oldu.